

Lezen wat er (niet) staat ...

autisme en onderwijs in leesbegrip

anny hermans-franssen
2009

Ontluikende geletterdheid

- Woordenschat
- Luisterbegrip
- Interactie
- Betekenis

anny hermans-franssen, 2009

2

Ontwikkeling geletterdheid bij autisme

- Taalontwikkeling: later en/of afwijkend
- Gericht op voorwerpen, minder op mensen
- Minder interactie
- Minder kennis over de wereld
- Moeite met generalisatie (regels ontdekken)

anny hermans-franssen, 2009

3

Taalprofiel autisme

- Grillig profiel van vaardigheden
- Taalbegrip beperkt in relatie tot taalproductie
- Taalbegrip beperkt in relatie tot intellectueel niveau

anny hermans-franssen, 2009

4

Leesproblemen autisme

- cognitief probleem
  - leesbegrip:
    - context
    - verplaatsen in andere gedachtenwereld
- metacognitief probleem
  - leesgedrag
- motivatie
  - interesse
  - competentiebesef

anny hermans-franssen, 2009

5

Uitgangspunten autisme en onderwijs in leesbegrip

- Basisstrategieën (betekenis, leesgedrag)
- Lesdoelen zijn beperkt en functioneel
- Kleine groep (interactie)
- Technisch leesniveau opzettelijk lager
- Coherente tekststructuur
- Directe instructiemodel
- Visualiseren
- Beloning

anny hermans-franssen, 2009

6

Model onderwijsleersituatie autisme

- De leerling met autisme
- Krachtige leeromgeving
- Rol van de leerkracht

anny hermans-franssen, 2009

7

De leerling met autisme

- Problemen met
waarneming aandacht geheugen
- Specifieke cognitieve stijl
problemen met integratie en flexibiliteit
- Specifieke leerproblemen met lezen
begrip strategiegebruik motivatie

anny hermans-franssen, 2009

8

Krachtige leeromgeving

Context

kleine groep

Inhoud

begrippen
strategiegebruik

Methode

directe instructie
model-leren

anny hermans-franssen, 2009

9

Rol van de leerkracht

- Kennis
autisme
leesprocessen
- Rol van de leerkracht
differentiatiecapaciteit
- Vaardigheden
klassenmanagement
instructie
interactie

anny hermans-franssen, 2009

10

Aanbevelingen

- Verdiep je in de stoornis ASS
- Verdiep je in leesprocessen
- Verdiep je in instructiemethoden
- Economisch principe: wat is goed voor alle leerlingen
- Koester hoge verwachtingen
- Word een strategisch lezer

anny hermans-franssen, 2009

11

Informatie

- anny@autismesteunpuntmiddenbrabant.nl
- ahermans@som-net.nl

anny hermans-franssen, 2009

12